

Projektplan ”Gruppverksamhet för barn till föräldrar med psykisk ohälsa”

Kontaktperson

Programchef Anna-Lena Christensson
Box 24156
1054 51 Stockholm
Telefon; direkt 508 10 317, mobil 070.45 10 317
E-post; anna.lena.christensson@ostermalm.stockholm.se

Projektansvarig

Programchef Anna-Lena Christensson

Bakgrund

I innerstadsdelarna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm finns barn vars föräldrar lider av psykisk ohälsa. I en del fall finns etablerad kontakt med Socialtjänsten, men utifrån information om antalet aktuella ärenden inom vuxenpsykiatrien finns det anledning att anta att det finns både vuxna och barn som inte är kända inom Socialtjänsten eller Barn och Ungdom, där barnen är i behov av stödinsatser på grund av föräldrarnas psykiska ohälsa.

Utifrån Socialtjänstens arbete med barn som av olika anledningar blir kända, bl.a. genom anmälningar, finns också belegg för att vuxna ibland brister i sitt omhändertagande av barnen på ett sådant sätt att psykisk ohälsa sannolikt är en medverkande orsak.

Behov finns av att utarbeta metoder för att nå ut till dessa barn och deras föräldrar, att informera dem och motivera dem om behov av stöd för barnen och att pröva om gruppverksamhet/samtalsgrupper är en bra metod för att arbeta med stöd till barnen.

Behov finns av att utarbeta metoder för att bygga upp och erbjuda stöd och insatser till barn som redan är kända på grund av föräldrarnas psykiska ohälsa. Behov finns också av att utarbeta metoder för uppsökande arbete för att få och etablera kontakt med föräldrar och barn som inte är kända, där psykisk ohälsa finns hos föräldrarna och barnen är i behov av insatser och stöd på grund av föräldrarnas psykiska ohälsa.

Uppgift om vilken insats ansökan avser

Ansökan avser utvecklingsmedel till två projektledare som tillsammans med befintlig personal ska utveckla samverkansformer och metoder för att skapa grund för och bygga upp gruppverksamhet/gruppsamtal för barn till föräldrar med psykisk ohälsa.

Det första steget är att via samverkan med samverkansparter inventera och få kontakt med redan kända föräldrar med psykisk ohälsa och erbjuda deras barn stödinsatser i form av gruppverksamhet. Med denna grupp kommer mycket av arbetet vara att informera och motivera föräldrarna att låta sina barn delta i gruppverksamhet samt att bygga upp en verksamhet anpassad till barnens ålder och behov.

Det ska också utarbetas metoder för att arbeta uppsökande och nå föräldrar och barn som ännu inte är kända och som har behov av samma stöd och insatser. Där ska arbetet inriktas på att tillsammans med samverkansparterna hitta metoder för att se och etablera kontakt med föräldrar och barn som inte är kända sedan tidigare och som inte har samma insikt om sina problem, som de redan kända föräldrarna ofta har. Med den gruppen kommer arbetet att inriktas mer på att lära sig se signaler och symptom hos barnen samt utarbeta metoder för att

etablera kontakt med personer som inte har insikt om sin problematik och konsekvenserna för barnen.

Målgrupp

Målgrupp för projektet är barn till föräldrar som har psykisk ohälsa och som är bosatta på Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm. Fokus är inriktat på att komma i kontakt med barnens föräldrar, att informera och motivera dem att låta barnen delta i gruppverksamhet/gruppsamtal med olika teman kring att växa upp i en familj där det finns föräldrar med psykisk ohälsa.

Samverkansparter

För att nå föräldrarna och barnen ska samverkan ske med landstingets Barn och Ungdoms psykiatri (BUP) och vuxenpsykiatri samt med landstingets och privata barnvårdscentraler. Stadsdelarnas förskolor och skolor kan även ha kännedom om barn som kan tillhöra målgruppen och som är i behov av gruppverksamhet/gruppsamtal utifrån sin/sina föräldrars psykiska ohälsa.

Samverkan ska också omfatta Socialtjänstens alla verksamheter.

Frågeställningar

I projektet finns följande frågeställningar:

- Hur informerar och motiverar vi föräldrar som vi redan har kontakt med att låta sina barn delta i gruppverksamhet/gruppsamtal kring teman att ha föräldrar med psykisk ohälsa?
- Hur får vi kännedom om icke kända föräldrar med psykisk ohälsa?
- Hur etablerar vi kontakt med icke kända föräldrar med psykisk ohälsa?
- Hur informerar och motiverar vi föräldrarna som inte har etablerad kontakt med myndigheterna att låta sina barn delta i gruppverksamhet/gruppsamtal kring teman om att ha föräldrar med psykisk ohälsa?
- Vilken typ av gruppverksamhet/gruppsamtal är bra för barnen, finns det olika behov beroende på föräldrarnas ohälsa, barnets ålder, kön m.m.?
- Vilka eventuella andra behov av stöd har barnen vid sidan av eller efter gruppverksamheten?

Metod

För att hitta och nå ut till barnen i målgruppen ska metoder utarbetas för samarbete med landstingets barn- och vuxenpsykiatri, barnvårdscentraler samt med förskolor och skolor i de tre stadsdelarna. För barn till föräldrar med psykisk ohälsa behöver det redan etablerade samarbete som finns ytterligare utvecklas och anpassas för målgruppen, där problemen kan vara svåra att upptäcka och där det kan behövas omfattande motivationsarbete för att föräldrarna ska inse barnens behov av stödinsatser.

Föräldrarna till barnen ska informeras och motiveras för att låta sina barn delta i gruppverksamhet/samtalsgrupper med olika teman kring att ha föräldrar med psykisk ohälsa. Beroende på barnens ålder och utvecklingsnivå ska verksamheterna i grupperna anpassas för att passa barnen. Metoder behöver utvecklas för informations- och motivationsarbetet med föräldrarna.

Samtalsgrupper med barn till föräldrar med alkoholproblematik har sedan flera år prövats av bl.a. Ersta Vändpunkt, med gott resultat. I projektet ska metoden prövas för barn i innerstadsdelarna, som har föräldrar med psykisk ohälsa.

Gruppverksamheten kan t.ex. bestå av grupper av 5-8 barn, som träffas 10 ggr i strukturerade möten med teman kring att ha föräldrar med psykisk ohälsa. Projektledarna kan ha grupperna gemensamt eller var för sig beroende på antal barn och tema för gruppen. Med mindre barn kan gruppaktiviteten bestå av att rita, måla, läsa ur och prata om texter. För större barn kan gruppaktiviteten bestå av strukturerade samtalsserier och t.ex. studiebesök.

Genomförande

- Rekrytering av personal.
- Studiebesök, kontakt med andra liknande verksamheter samt inläsning av aktuellt material och forskning om hur det är att vara barn och växa upp i en familj tillsammans med föräldrar med psykisk ohälsa.
- Etablera kontakt med samverkansparter (nya).
- Informera samverkansparter som ska informera föräldrarna om verksamheten.
- Utbilda samverkansparter i att lära sig se signaler och symptom hos barn i målgruppen.
- Utarbeta informationsmaterial/brev om den planerade verksamheten att dela ut/skicka till föräldrar.
- Tillsammans med samverkansparter kartlägga antalet föräldrar och inventera antalet barn som kan bli aktuella för gruppverksamhet/gruppsamtal.
- Informera och motivera föräldrar att låta sina barn delta i gruppverksamhet.
- Etablera kontakt med de barn vars föräldrar medverkar till att låta sina barn delta i gruppverksamhet/gruppsamtal deras barn ska delta.
- Utvärdering efter 6 månader.
- Beslut av styrgruppen om fortsättning av projektet utifrån resultat av utvärderingen.
- Eventuell ändring av riktning/innehåll i projektet utifrån utvärderingen.
- Slutrapport.
- Implementering i ordinarie verksamhet.

Projekt mål

- Kartlägga antalet föräldrar med psykisk ohälsa, som har barn med behov av stöd/insatser.
- Utveckla metoder för att tidigt nå ut till och komma i kontakt med föräldrarna.
- Utveckla metoder för att informera och motivera föräldrarna till att låta sina barn medverka i gruppverksamheten/gruppsamtal.
- Utveckla metoder för att få kontakt med barnen och motivera dem till att delta i gruppverksamheten/gruppsamtal, efter godkännande av föräldrarna.
- Lägga upp verksamheter i grupp, så att de är anpassade till barnens olika åldrar, utvecklingsnivå, kön och behov.
- Utvärdera vilka olika behov av insatser barnen har, utifrån ålder, utvecklingsnivå, kön m.m.

Effekter

- Genom samarbete med andra huvudmän möjliggöra tidigare upptäckt av barn till föräldrar med psykisk ohälsa och begränsa risken för att dessa barn inte får stödinsatser i tid.

- Minska framtida problem för dessa barn.
- Öka medvetenheten hos samverkanspartners och barnens föräldrar om barnens behov och det stöd som gruppverksamheten/gruppsamtal kan utgöra.
- Kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan samverkansparter ger kompetenshöjning hos samtliga medverkande.
- Sprida goda exempel och metoder för arbete med målgruppen.

Projektetid

Projektet ska pågå under ett år, 2006-07-01 till 2007-06-30.

Organisation

Ansvarig för projektet blir programchefen vid Socialtjänsten på Östermalm som regelbundet ska träffa projektledarna. Projektledarna tillhör Socialtjänstens stab på Östermalm och är direkt underordnade programchefen.

Operativa i projektet kommer de båda projektledarna att vara. De kommer att arbeta tillsammans med samverkansparterna med information och motivation av föräldrarna. Gruppverksamheterna för barnen kommer att genomföras av projektledarna.

Samverkansparter

I projektet ska samverkan ske mellan de tre berörda stadsdelsförvaltningarna internt och externt, med landstingets BUP och vuxenpsykiatri samt med barnavårdscentralerna i stadsdelarna.

Finansieringsplan

Stadsdelens egna insatser i projektet

Projektansvarig 4 tim/vecka	72 tkr/år
Sammanlagt en handläggare á lön 25 tkr inkl. avgifter	429 tkr/år
Lokalkostnader, IT, tele, administration	85 tkr/år
Summa	586 tkr/år

Andra finansiärer

Kungsholmens och Norrmalms stadsdelsförvaltningar	
Sammanlagt två handläggare á lön 25 tkr inkl. avgifter	858 tkr/år
Summa	858 tkr/år

Ansökan avser

Två projektledare lön max 42 700 tkr/mån inkl. avg.	1025 tkr/år
Handledning/utbildning	100 tkr/år
Extern utvärdering	200 tkr/år
Summa	1325 tkr/år

Styrgrupp

Styrgruppen består av programchefen för Socialtjänsten på Östermalm, chef/chefer för Barn och Ungdom i stadsdelarna, de två projektledarna, de tre enhetscheferna för Familjeenheterna i stadsdelarna, chefen för psykiatri i City, chefen för BUP Kungsholmen och representanter för barnavårdscentralerna.

Styrgruppen ska träffas två ggr/termin och ha som uppgift att successivt utvärdera att projektet följer projektplanen och ta ställning till eventuella behov av ändringar.

I tidsplanen finns inlagt beslutspunkter där styrgruppen ska fatta beslut om fortsättning och eventuell ändring av projektet utifrån hur projektet utvecklas.

Styrgruppens möten ska protokollföras och eventuella beslut ska dokumenteras.

Referensgrupp

Referensgruppen består av de två projektledarna, representanter från de tre familjeenheterna, representant/representanter från lämpliga brukarorganisationer, representanter för landstingets barn- och vuxenpsykiatri, barnvårdscentraler samt personal från skola/förskola.

Referensgruppen träffas en gång i månaden tillsammans med chefen för Socialtjänsten.

Referensgruppens uppgift är att bedöma att målgruppen är den avsedda, om metoderna fungerar och om projektet utvecklas enligt projektplanen. Eventuella avvikelser ska rapporteras till styrgruppen.

På referensgruppens möten ska minnesanteckningar föras. Eventuella avvikelser ska rapporteras till styrgruppen skriftligt.

Implementering i ordinarie verksamhet

Om de metoder som utarbetas under projektet faller väl ut och effekterna är goda kommer verksamheten att implementeras i den ordinarie verksamheten, förslagsvis inom Familjeenheterna i de tre stadsdelarna. Huvudansvaret för verksamheten kan ligga hos Socialtjänsten på Östermalm.

Samverkan kommer att fortsätta med skolor, förskolor, landstingets barnpsykiatri (BUP) och vuxenpsykiatri, de tre familjeenheterna och barnvårdscentralerna i området.

Genom att sprida kunskap bland tjänstemän som möter dessa föräldrar och barn kommer det bli möjligt att tidigare uppmärksamma de barn som kan behöva extra stöd på grund av föräldrarnas psykiska ohälsa. Det förebyggande arbete med barnen förväntas resultera i större insikt och beredskap hos både barn och vuxna och på sikt lägre kostnader för insatser i ett senare skede. Föräldrarnas psykiska hälsa kommer sannolikt att påverkas i positiv riktning av att barnen får tidigt stöd och tidiga insatser. Det kan även påverka föräldrarnas eventuella sjukskrivningar i positiv riktning.

Barnen i målgruppen kommer mer än tidigare att uppmärksammas och få insatser i ett tidigt skede, vilket kommer att resultera i mindre behov av insatser i förskola, skola och senare i livet.

Under och efter projektet kommer kunskaper och erfarenheter om att arbeta med målgruppen på detta sätt att spridas i personalgrupper inom stadsdelen och till andra stadsdelar.

Tidsplan

2006-06-15 – 2006-06-30 Rekrytering av projektledare

2006-07-01 – 2006-07-31 Studiebesök, inläsning av aktuellt material och forskning

2006-08-01 – 2007-04-30 Informera och utbilda samverkansparter, om projektet och om att lära sig se signaler och symptom hos barnen

2006-08-01 – 2006-08-25 Utarbeta informationsmaterial

- 2006-08-21 – 2006 08-22 Ta beslut i styrgruppen om tänkbara metoder för projektet och ställningstagande till eventuella förändringar i projektet
- 2006-08-01 – 2006-09-15 Kartlägga föräldrar redan kända/okända, inventera antalet barn som kan bli aktuella i gruppaktiviteterna
- 2006-08-15 – 2007-03-31 Informations- och motivationsarbete med föräldrar och barn
- 2006-08-31 – 2006-09-04 Ta beslut i styrgruppen om fortsättning av projektet utifrån underlag av barn och beslutade metoder/inriktning
- 2006-09-05 – 2007-04-30 Indelning i grupper utifrån aktuella barns behov
- 2006-09-11 – 2006-09-24 Planera innehållet i gruppverksamheten, t.ex. gruppsamtal 10 ggr med strukturerade teman
- 2006-09-25 – 2006-10-06 Start av de första grupperna
- 2007-01-15 – 2007-01-31 Första utvärdering utifrån mål/metod/inriktning. Ta beslut i styrgruppen om fortsättning av projektet utifrån resultat av utvärderingen
- 2007-02-01 – 2007-04-30 Start av nya grupper, antal och innehåll utifrån barnens behov
- 2007-06-01 – 2007-06-30 Utvärdering av projektet, slutrapport
- 2007-06-15 – 2006-06-30 Utifrån resultat av projektet, diskussion om implementering av projektet i ordinarie verksamhet

Utvärdering

Utvärdering kommer att göras externt, t.ex. av Sköndalsinstitutet eller Socialhögskolan. En första utvärdering ska göras efter halva projekttiden och sedan görs slutrapport i slutet av projektet, med viss flexibilitet utefter utvärderarnas bedömning.

Vid varje utvärderingstillfälle ska tas ställning om projektet följer planen och ska fortsätta. Om en utvärdering visar på otillräckliga resultat ska en behovsanalys genomföras och metoden om möjligt justeras, vilket beslutas av styrgruppen. Under projekttiden finns inlagt flera beslutspunkter, där styrgruppen ska ta ställning om projektets fortsättning utifrån vad som då framkommit.

Utvärdering ska göras över tillvägagångssätt för att komma i kontakt med föräldrarna, hur föräldrarna fick och tog till sig information om verksamheten för sina barn, vilka metoder som användes för gruppaktiviteterna, förbättringar i välbefinnande hos barnen och föräldrarna, hur många barn som deltagit i projektet, närvaro i gruppaktiviteterna, barnens fortsatta stöd och insatser i förskola/skola, på fritiden och i familjen.

Avslutningsvis ska det skrivas en slutrapport som även ska ange:

- Hur väl metoderna uppfyller målen.
- Vilka olika behov av stöd och insatser barnen har utifrån ålder, kön, m.m.
- Hur framgångsrika metoder skall införlivas i den ordinarie verksamheten.

Uppföljning/dokumentation

Dokumentation ska ske göras fortlöpande i form av sammanfattande veckorapporter/anteckningar av vilka insatser som genomförs, vilka verksamheter/instanser som kontaktas, resultat av insatsen/kontakten. Dokumentationen delges styrgruppen vid möten.

Intervjuer ska göras med personalen hos samverkanspartners av hur deras förmåga att upptäcka föräldrar utvecklas under projektet, hur de tar kontakt med och sprider information

om verksamheten till föräldrar vars barn tillhör målgruppen, om vissa informationsmetoder fungerar bättre än andra m.m.

Dokumentation ska ske av antalet barn som deltagit i gruppverksamheten/gruppsamtalen, beskrivning av den metod som använts och barnens uppfattning av huruvida insatserna under projektet påverkat deras välbefinnande och insikt i sin livssituation på ett positivt sätt. Strukturerade intervjuer ska göras med både och föräldrar utifrån utveckling, förändring av välbefinnande under projekttiden och vilket stöd de fortsättningsvis behöver efter projekttiden.

Övrigt

Smärre justeringar i projektplanen kan eventuellt bli aktuella efter konsultation med ansvarig på Länsstyrelsen.